

KJV 2011-2012 (GROEP 4)

Toen mijn vader een struik werd / Joke van Leeuwen (door Delphine Cattrysse)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Joke van Leeuwen werd op 24 september 1952 in Den Haag (Nederland) geboren. Ze debuteerde als auteur, illustrator en vertaler in 1979.

Ze studeerde aan de Kunstacademie in Antwerpen en wilde blijven tekenen en schrijven. In kinderboeken vullen die vaardigheden elkaar mooi aan, bij haar kunnen ze niet zonder elkaar. Na een hele tijd vond ze een uitgever voor haar eerste boek *De appelmoesstraat is anders*. Sinds ze in 1980 een Gouden Penseel en een Zilveren Griffel voor *Een huis met zeven kamers* kreeg, is ze een van de bekendste schrijfsters van Nederland.

Tekst en beeld kunnen niet zonder elkaar in het werk van Joke van Leeuwen. Haar verhalen en illustraties zijn meestal grappig en bevatten milde maatschappijkritiek, vaak op de gesloten geest van volwassenen of de schijnwereld van reclame en carrièrebeluste mensen. Voor haar is een kind geen tweederangsburger. Een kind wordt niet iets, maar is al iets. Daarom zijn juist de kinderen in haar boeken de sterke karakters. Ze zijn eigenzinnig, gevoelig en maken een tocht in een vreemde en bevreemdende wereld. Ze hebben een vrije, frisse kijk op het leven. Het maakt haar ook een stukje subversief.

Naast kinder- en jeugdboeken schrijft ze ook proza, gedichten, teksten voor theater en tv, maakt ze illustraties en brengt ze vertelvoorstellingen. Tot 2010 was Joke Van Leeuwen Antwerps stadsdichter. In 2009 schreef Joke van Leeuwen het KJV-lied.

Joke van Leeuwen mocht al tal van prijzen in ontvangst nemen. Gouden Uilen, Woutertje Pieterse Prijzen, Gouden en Zilveren Penselen en Griffels... en is dan ook heel bekend in Vlaanderen, Nederland en buitenland vanwege de vele vertalingen.

☞ www.jokevanleeuwen.com

Kort samengevat

Toda's vader is banketbakker en maakt de heerlijkste gebakjes. Maar wanneer de oorlog uitbreekt, moet hij soldaat worden. Toda's oma komt voorlopig bij Toda wonen. Als het in hun stad toch te

gevaarlijk wordt, vindt oma dat Toda naar haar mama moet verhuizen. Die woont in een ander land, en de reis ernaartoe is vol gevaar.

Bespreking volgens de methode Chambers

Zie voor deze methode van praten over boeken ook: *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002) en *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php

Verdeel een blad in 4 kolommen en vul die aan met de (korte) antwoorden van de juryleden. Komen sommige woorden terug in meerdere kolommen?

<i>Leuk</i>	<i>Niet leuk</i>	<i>Moeilijk</i>	<i>Patronen</i>
Waar had je meer over willen lezen?	Wat vond je niet leuk aan dit boek?	Wat was er moeilijk of onduidelijk?	Was er iets dat steeds terug kwam in het verhaal?

Titel

Welke associaties riep de titel *Toen mijn vader een struik werd* bij de juryleden op? Waarnaar zou deze titel kunnen verwijzen? Maakte de titel de juryleden nieuwsgierig naar het boek? Misschien heeft iemand al eens iets gelezen van Joke van Leeuwen?

Als je dit gesprekje houdt vóór de juryleden het boek lezen, kan je achteraf nagaan of de verwachtingen klopten (of niet).

Cover

Biedt de cover aanknopingspunten met de titel? Welke personen zijn er te zien? Hoe zien ze eruit?

Thema's

- Oorlog
- Vluchtelingen
- Asiel

Personages

Welke personages komen in het boek voor? Wie zijn de belangrijkste personages? Zijn het leuke mensen, mensen 'van vlees en bloed'?

Taal

Joke van Leeuwen speelt graag met taal. Hebben de juryleden zin om een eigen taal te bedenken zoals op p. 91 en volgende?

Illustraties

Wat vinden de juryleden van de illustraties? Zijn ze belangrijk voor het verhaal?

Kennen de juryleden andere boeken van Joke van Leeuwen? Maak een boekenstand of een boekentafel met haar andere boeken. Neem de tijd om de illustraties te bekijken. Joke van Leeuwen heeft een geheel eigen tekenstijl.

Recensies

Deze recensie kan je met de juryleden bespreken. Zijn zij het eens met de recensent? Welke argumenten herkennen ze? Over welke argumenten denken ze anders?

‘Toda moet vluchten naar het buitenland. Haar vader vecht aan het front en in de stad waar zij met haar grootmoeder woont is het ook niet meer veilig. In dat buitenland wacht haar moeder op haar. Maar eer zij elkaar vinden moet Toda heel wat gevaarlijke situaties doorstaan en zien te overleven in hachelijke tijden.

Van Leeuwen verbaast weer eens groot en klein. Zij vertelt dit pakkende en schrijnende verhaal met haar bekende humor en kinderlijke logica, waardoor het nog meer beklijft. De consequent aangehouden blik op de harde wereld in oorlog door de onbevangen en nuchtere ogen en gedachten van het eigenzinnig hoofdpersonage maken de enggeestige volwassenen rondom haar nog harder dan ze al zijn. Haar ontmoeting met de mensensmokelaars die haar al haar geld afhandig willen maken, de ruziënde moeders in het Huis van Algemeen Belang, de bezitterige reserve-oma's, de generaal-op-rust, de deserterende soldaat, de mensen in het Tehuis van Loslopende Kinderen... Stuk voor stuk karakters waarin je je als volwassene met veel schaamte herkent.

Toda is de onschuld zelve. Daardoor komt zij vaak in penibele situaties terecht. Maar door haar koppigheid en haar doorzettingsvermogen overleeft zij de moeilijkste situaties.

Het verhaal leest als een trein en zit doorspekt met zinnen die je proeft en die je doen glimlachen. Typisch van Leeuwen. Zoals Toda ‘die zich een postpakketje voelt dat alsmaar verkeerd bezorgd wordt’. Of over het buitenland: ‘Ik dacht nooit dat het daar ergens anders was. Het was overal ergens anders, behalve waar we woonden’. Ook mooi hoe het verhaal leest als een universeel oorlogsverhaal: de vechtende partijen zijn ‘de enen’ en ‘de anderen’.

Van Leeuwen speelt niet alleen met taal, maar ook met beeld. Haar fijne illustraties vullen aan en concretiseren. Het samenspel van prenten en tekst is verrassend. Zelden zo'n ontwapenend boek gelezen over oorlog. Helder en diepgaand én met veel humor. Vandaar een stevige aanrader.’

(Eric Vanthillo voor *Pluizer*, juni 2010)

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 4

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 4